

**ОЦІНКА РІВНЯ БЕЗРОБІТТЯ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ: ДИНАМІКА, ТЕНДЕНЦІЇ,
ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ**

В статті проаналізовано рівень безробіття Хмельницького регіону в сучасних умовах: географічну та статеву структуру безробіття, а також частку кількості безробітних кожного району від загальної кількості безробітних. Зазначено фактори, що здійснюють вплив на зміну кількості безробітних та запропоновано шляхи зменшення рівня безробіття.

The article shows the analysis of the unemployment level of Khmel'nitsky region according to the current situation: the geographical and gender structure of unemployment and the number of unemployed of every region in relation to the general number of unemployed. This article depicts the factors which influence change of the number of unemployed and offers the ways of lowering of the unemployment level.

Ключові слова: рівень безробіття, структура безробіття.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. На сучасному етапі розвитку для України основними завданнями постають активізація регулятивної функції держави та здійснення перетворень в соціальній та економічній сферах життя суспільства. А в період кризи потрібно здійснювати більш ретельне дослідження соціально-економічного розвитку регіонів, їх особливостей, природного та трудового потенціалу. І однією із важливих проблем економіки як в Україні, так і в інших країнах світу виступає проблема безробіття, що за своєю суттю означає недовикористання економічного потенціалу, прямі економічні втрати, а його зростання знижує купівельний та інвестиційний попит, скорочує заощадження у населення, і загалом веде до занепаду раніше досягнутого рівня життя.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні дослідження функціонування ринку праці вітчизняної наукової школи розпочалися на початку 90-х років. Проблеми безробіття, управління трудовими ресурсами, їх рухом і використанням, а також удосконалення якості як умови підвищення конкурентоспроможності розглянуті в наукових працях Б.Бреєва, О.Богущького, І.Бондар, Д.Богині, М.Долішнього, І.Заславського, В.Прокопова, В.Онікієнка, Л.Костіна, Г.Купалової, Л.Лебедевої, О.Хомри. Зокрема, у працях В.Апер'яна, Д.Богині, О.Котляра, Е.Лібанової, В.Оніщенко, С.Янковської досліджені різні аспекти відтворення робочої сили й пов'язані з ними складнощі та суперечності функціонування ринку праці. Останнім часом увагу науковців привертають проблеми управління процесами на регіональних ринках праці. Їм присвячені дослідження С.Бандура, Д.Богині, В.Брича, Л.Ємельяненко, Т.Заяць, Л.Лебединської, Ю.Туранського, М.Шаленко.

Невирішені частини проблеми. Однак на сьогодні немає узагальнюючої методики подолання безробіття та управління зайнятістю в регіональному розрізі. Аналіз проблем безробіття виступає однією з передумов підвищення ефективного управління регіоном та проведення раціональної соціальної та економічної політики, що загалом мала б призвести до підвищення добробуту населення.

Завдання статті – здійснити аналіз рівня безробіття Хмельницького регіону за період 2005-2008 років за статтю, місцем проживання, а також запропонувати можливі шляхи його скорочення.

Основний матеріал дослідження. Як і в цілому по країні, так і в Хмельницькому регіоні протягом 2005 – 2007 років простежувалися позитивні тенденції на ринку праці. Протягом 2006 – 2007 років валовий регіональний продукт суттєво зростає: у 2007 – на 28,5% у порівнянні з 2006, а валовий регіональний продукт на душу населення – на 29,6%. Також зросли капітальні інвестиції близько на 51% до попереднього періоду і становили 3 млрд грн, та дохід на 1 особу, який становив майже 9 тис. грн в той час як в 2006 не перевищував 7 тис. грн. Покращення цих макроекономічних показників стало основою скорочення рівня безробіття в даний період (табл. 1).

Таблиця 1

Рівень безробіття за 2005-2007 роки за методологією Міжнародної організації праці

№ п/п	Показник	Роки			Темп росту, %
		2005	2006	2007	
1	Безробітне населення (за методологією МОП) у віці 15-75 років, тис. осіб	55,9	55,2	52,0	93,0
2	Рівень безробіття населення (за методологією МОП), відсотків до економічно активного населення відповідної вікової групи				
	у тому числі:				
	у віці 15-75 років	8,7	8,6	8,1	93,1
	у працездатному віці	9,8	9,7	9,1	92,9

Так, якщо в 2006 р. відбулося незначне зменшення кількості безробітних у віці 15 – 70 років (за методологією Міжнародної організації праці) у порівнянні з попереднім періодом, а саме – на 700 осіб, і становила вона 55,2 тис. осіб, то в 2007 р. скоротилася до 52 тис. осіб, що менше на 3,2 тис. осіб проти 2006 року, а темп росту становив 93,02 %, в той час як в 2006 р. – 98,7%.

Рівень безробіття населення у віці 15 – 70 у 2005 році становив 8,7 відсотків до економічно активного населення даної групи, а у працездатному віці 9,8 %. У 2006 році намітилася тенденція до спаду: як в одній, так і в іншій віковій групі зменшення безробіття відбулося на 0,1%, а співвідношення рівня безробітних цих груп залишилося майже незмінним. Якщо у 2006 р. скорочення рівня безробіття в обох групах було досить несуттєвим у порівнянні з попереднім роком, то у 2007 році у групі осіб віком 15 – 70 років він зменшився на 0,5 %, а темп росту – на 5,7 % (у 2006 році становив 98,9%). Безробіття у групі населення працездатного віку скоротилося на 0,6%, а темп росту – з 99% у 2006 р. до 92,9%. Змінилось також і співвідношення між цими віковими групами і відмінність становить 1%, в той час як в 2005 та 2006 роках – 1,1%

Що стосується рівня зареєстрованого безробіття, то за період 2005 – 2007 років він поступово знижувався. Якщо у 2006 р. він становив 3,7 %, то у 2007 р. цей показник досяг найнижчого рівня за останні 5 років, а саме 3 % і темп росту зменшився до 81%.

Таблиця 2

Зареєстроване безробіття Хмельницької області за 2006 – 2008 роки

№ п/п	Показник	Роки			Темп росту,%
		2006	2007	2008	
1	Рівень зареєстрованого безробіття, %	3,7	3,0	4,3	116,2
2	Рівень зареєстрованого безробіття за статтю, %:				
	у тому числі:				
	жінки	4,1	3,7	4,7	114,6
	чоловіки	3,3	2,3	3,9	118,2
3	Рівень зареєстрованого безробіття за місцем проживання,%				
	у тому числі:				
	сільське населення	5,5	4,6	6,4	116,4
	міське населення	2,6	1,8	2,8	107,7
4	Кількість безробітних по області, осіб	29431,0	23281,0	33589,0	114,1
	у тому числі:				
	жінок, осіб	17524,0	13905,0	17700,0	101,0
	чоловіків, осіб	11907,0	9376,0	15889,0	133,4

Дана тенденція простежувалася і протягом 2008 року, проте лише до жовтня, тобто до початку світової фінансово-економічної кризи, що призвела до зменшення замовлень від споживачів продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках, зменшення інвестицій в основний капітал, зниження цін на свою продукцію, відправки працівників у безоплатні відпустки та встановлення неповного режиму роботи. Фінансова неспроможність більшості підприємств і організацій звільняти працівників за скороченням і виплачувати їм вихідну допомогу провокувала громадян звільнитися за згодою сторін.

Загалом у 2008 р. рівень зареєстрованого безробіття зріс до 4,3%, що на 1,3 % більше у порівнянні з попереднім періодом, а темп росту досяг 116,2 %. Кількість громадян, що перебували на обліку в Хмельницькому регіональному центрі зайнятості збільшилася у 1,5 рази і досягла 33589 осіб. Темп росту кількості безробітних становив 114,1%, в той час як в 2007 р. – 79%.

У 2008 р. значне збільшення рівня безробіття відбулося внаслідок змін в організації виробництва, оптимізації розмірів підприємств, внаслідок чого було вивільнено 21530 громадян, що у 6 раз більше ніж у 2007 році. Збільшилася і кількість осіб, що звільнилися за власним бажанням, і у 2008 р. становила 9838 осіб, а темп росту 104%.

Якщо ж проаналізувати рівень зареєстрованого безробіття за період 2006 – 2008 років за статтю, то видно, що рівень безробітних жінок значно перевищує рівень безробітних чоловіків. Наприклад, в 2006 році він був більший на 0,8%, а у 2007 р. – на 1,4%, незважаючи на те, що в цьому році він становив лише 3,7%, що являється найнижчим показником за останні 5 років.

Дана ситуація простежується не лише в Хмельницькому, а й в інших регіонах України. Загалом становище жінок на ринку праці визначається такими чинниками: набагато вищими витратами часу, що пов'язано з веденням домашнього господарства, доглядом за дітьми; прискореними темпами вивільнення жінок з виробництва, набагато більшим навантаженням на одне вільне робоче місце порівняно з чоловіками; ускладненням процесу працевлаштування; обмеженими можливостями кар'єрного зростання. Тому жінки

виступають маргінальними групами, спостерігається дуже висока гендерна диспропорція можливостей жінок і чоловіків на ринку праці. З цього виникає необхідність забезпечення рівних прав чоловіків і жінок: не тільки на ринку праці, й в інших галузях соціально-економічного життя.

Незважаючи на те, що рівень безробіття серед жінок значно вищий, ніж серед чоловіків, в обох групах простежується однакова тенденція. До 2007 р. рівень безробіття знижується: серед жінок – на 0,4 %, тобто кількість безробітних жінок скоротилася більше, ніж на 3,6 тис. осіб, а серед чоловіків – на 1%, що означає зменшення безробітних чоловіків більше, ніж на 2,5 тис. осіб. Проте в 2008 році рівень безробітних жінок знову зростає і досягає 4,7 %, а їх кількість – до 17,7 тис осіб, а темп росту становить 101% проти 90% попереднього періоду. Безробіття серед чоловіків зростає на 1,6 %, у порівнянні з 2007 роком і кількість безробітних чоловіків становить майже 16 тис. осіб, а темп росту – 133,4 % в той час як у 2007 становив 70%.

Рівень зареєстрованого безробіття в сільській місцевості значно перевищує рівень безробіття в місті. Якщо в 2007 році різниця становила 2,8%, то вже в 2008 р. – 3,6 %. У 2006 році рівень зареєстрованого безробіття серед сільського населення досяг 5,5 %, а в місті – 2,6%. Внаслідок покращення умов розвитку економіки, збільшення ВРП, доходів на 1 особу, підвищення заробітної плати та інвестиційних вкладів рівень безробіття у 2007 році скорочується в обох групах, проте вже в кінці 2008 року даний показник різко зростає як в сільській, так і в міській місцевостях. Безробіття серед сільського населення збільшилося на 2,2% у порівнянні з попереднім періодом і становило 6,4 %, а темп росту зріс до 116,4%. В місті даний показник також зріс, але темп росту є значно нижчим і становить 107,7% проти 70% у 2007 року. Загалом рівень безробіття в місті зріс на 1%, незважаючи на те, що у 2007 він зменшився до найнижчого рівня за останні 10 років.

Якщо ж розглянути географічну структуру безробіття, то видно, що значне покращення ситуації у 2006-2007 роках відбулося в таких районах, як Красилівський та Старокостянтинівський, проте незважаючи на позитивну загальну тенденцію в Волочиському та Чемеровецькому районах ситуація погіршилася: в останньому відповідно кількість безробітних зросла майже в 2,6 рази.

Проте, як вже зазначалося, внаслідок світової кризи, яка в результаті нерациональної і нескоординованої політики і бездіяльності влади негативно вплинула і на економіку країни, тому рівень безробіття різко зріс у всіх районах Хмельницького регіону, а у деяких навіть у 2 рази.

Таблиця 3

Кількість безробітних по містах та районах за період 2006-2007 років, осіб

	Роки			Темп росту,%
	2006	2007	2008	
По області	29431	23281	33589	114,1
міста				
Хмельницький	1049	969	1613	153,8
Кам'янець-Подільський	1857	1550	2243	120,8
Нетішин	564	476	715	126,8
райони				
Білогірський	1330	908	1329	99,9
Вінковецький	577	554	756	131
Волочиський	1057	1126	1513	143,1
Городоцький	711	511	927	130,4
Деражнянський	649	534	816	125,7
Дунаєвецький	1745	1442	2008	115,1
Ізяславський	1320	1075	1665	126,1
Кам'янець-Подільський	2014	1367	2167	107,6
Красилівський	1831	1097	1774	96,9
Летичівський	639	471	758	118,6
Новоушицький	1414	1056	1354	95,8
Полонський	1682	1175	1625	96,6
Славутський	1870	1603	2305	123,3
Старокостянтинівський	2748	1843	2596	94,5
Старосинявський	1178	926	1049	89
Теофіпольський	1295	1056	1661	128,3
Хмельницький	364	341	488	134,1
Чемеровецький	1063	1088	1318	124

Якщо в м. Хмельницький у 2007 році безробітних зменшилося у порівнянні з 2006 роком на 7,6%,

то у 2008 тенденція змінюється і їх кількість збільшується до 1613 осіб, що на 66,5% більше ніж у 2007 році. Аналогічна ситуація і в м. Кам'янець-Подільський, хоча кількість безробітних тут більша, проте темп росту є меншим і становив лише 120%. Лідером по кількості безробітних протягом 2006-2008 років являється Староконстантинівський район (2596 у 2008 р.), проте темпи росту є не досить високими у порівнянні з іншими районами, де кількість безробітних значно менша і становила лише 94,5%, тобто кількість безробітних хоча і зросла у 2008 році у порівнянні з 2007 роком, проте залишається меншою, ніж у 2006 році. Майже однаковий рівень безробіття в Славутському та Шепетівському районах (більше 2200 осіб у 2008 р.) і вони відповідно займають 2 та 3 місце по кількості безробітних, проте темп росту у першому більший майже на 8%, тобто якщо протягом 2006-2007 років у Шепетівському районі кількість безробітних була більшою, то у 2008 році ситуація змінилася і Славутський район посів вищу сходинку у загальному рейтингу районів Хмельницької області з безробіття.

У Кам'янець-Подільському та Дунаєвському районах також досить багато безробітних – більше 2 тис. осіб. у 2008 р. Вони відповідно займають 5 та 6 позицію по кількості безробітних. Майже в половині районах було зареєстровано від 1 до 2 тис осіб безробітних. Сюди відносяться Красилівський, Ізяславський, Теофіпольський райони, в яких кількість безробітних збільшилася на 65 %.

Найменшу кількість безробітних у 2008 р. зареєстровано в Хмельницькому, Ярмолинецькому та Летичівському районах, а також у м. Нетішин, в яких вже протягом останніх 3 років зберігається дана тенденція.

Таблиця 4

Частка кількості безробітних району від загальної кількості безробітних за 2006-2008 роки, %

Міста та райони	Роки			Темп росту, %
	2006	2007	2008	
м. Хмельницький	3,6	4,2	4,8	133,3
м. Кам'янець-Подільський	6,3	6,7	6,7	106,3
м. Нетішин	1,9	2	2,1	110,5
Білогірський	4,5	3,9	4	88,9
Вінковецький	2	2,4	2,3	115
Волочиський	3,6	4,8	4,5	125
Городоцький	2,4	2,2	2,8	116,7
Деражнянський	2,2	2,3	2,4	109,1
Дунаєвський	5,9	6,2	6	101,7
Ізяславський	4,5	4,6	5	111,1
Кам'янець-Подільський	6,8	5,9	6,5	95,6
Красилівський	6,2	4,7	5,3	85,5
Летичівський	2,2	2	2,3	104,5
Новоушицький	4,8	4,5	4	83,3
Полонський	5,7	5	4,8	84,2
Славутський	6,4	6,9	6,9	107,8
Староконстантинівський	9,3	7,9	7,7	82,8
Старосинявський	4	4	3,1	77,5
Теофіпольський	4,4	4,5	4,9	111,4
Хмельницький	1,2	1,5	1,5	125
Чемеровецький	3,6	4,7	3,9	108,3
Шепетівський	6,7	7,5	6,7	100
Ярмолинецький	1,8	1,6	1,9	105,6
Шепетівський	1958	1735	2255	115,2
Ярмолинецький	516	378	654	126,7

Якщо ж розглянути частку кожного району у загальній кількості безробітних, то видно, що протягом 2006-2008 років першу позицію за даним показником займає Староконстантинівський район, проте якщо у 2006 році він становив 9,3, то у 2007 році зменшився до 7,9% і у 2008 р. до 7,7 %, а за темпом росту посідає одну із останніх позицій – 82,8%.

Досить значна частка безробітних припадає на такі райони, як Кам'янець-Подільський, Шепетівський, Славутський та Красилівський, в яких вона досягає 6-7 %. Проте в них простежуються різні тенденції: наприклад, якщо у Славутському районі протягом 2006-2008 років даний показник збільшувався, то у Кам'янець-Подільському та Красилівському в 2007 році він спочатку зменшився, а у 2008 р. знову зріс. У Шепетівському районі він навпаки спочатку зріс, а в наступному періоді знизився. І якщо Шепетівський район посідав 2 позицію за даним показником у 2007 році, то у 2008 році Славутський та Кам'янець-

Подільський райони випередили його і посіли відповідно 2 та 3 позиції.

Частка безробітних Дунаєвського району у загальній кількості безробітних у 2007 році збільшилася і становила 6,2%, незважаючи на те що в цьому році кількість безробітних значно знизилася. Проте у 2008 р. вона знову знизилася до 6%, тобто майже досягла рівня 2006 року.

Загалом можна виділити чотири основні групи районів за часткою безробітних району у загальній кількості безробітних: до першої відносяться ті, в яких частка безробіття постійно зростає; до другої – частка постійно знижується, третя – це ті, в яких під час покращення економічних умов вона зменшується, а при погіршенні збільшується, і до четвертої – райони, частка яких є обернено пропорційною до покращення макроекономічних показників, і в яких відповідно кількість безробітних збільшувалася в той час, як в інших районах зменшувалася.

До складу першої групи входять такі райони, як Деражнянський, Ізяславський, Теофільський та міста Хмельницький Камянець-Подільський та Нетішин. Частка безробітних Деражнянського району є не дуже високою і у 2008 році становила 2,4 %, проте темп росту досягає 109,1%. Що стосується Ізяславського та Теофільського, то їх частка і темп росту майже однакові (Ізяславський район – 5%, Теофільський 4,9 % у 2008 році) і перевищували частку Деражнянського району у 2 рази.

У 2006 році частка безробітних міста Хмельницький від загальної кількості безробітних становила 3,6%, а у 2007 році, незважаючи на те, що кількість безробітних у місті Хмельницький зменшується, вона зросла на 0,6 % у порівнянні з попереднім періодом і становила 4,2%. Що стосується 2008 року, в кінці якого нашу економіку спіткала криза, то частка безробітних від загальної кількості безробітних по регіону збільшується до 4,8%.

За період 2006-2008 років частка безробітних міста Камянець-Подільський від загальної кількості безробітних області постійно перевищувала частку безробітних міста Хмельницький і у 2008 році досягла 6,7 %, проте її темп росту є значно нижчим від темпу росту частки безробітних міста Хмельницького і становив 106,3%, в м. Хмельницький 133,3, тобто найвищий темп росту частки безробітних у загальній кількості безробітних області серед усіх міст та районів. В місті Нетішин хоч і зростає даний коефіцієнт, але він є досить незначним і у 2008 році становив 2,1%, тобто м. Нетішин займає одне із останніх позицій за даним показником.

Такі райони, як Новоушицький, Полонський та Старосинявський входять до складу другої групи, і частка кожного досить значна, проте не перевищує 5%, а за темпом росту даного показника ці райони займають останні позиції і він не перевищує 85%.

До третьої групи відносяться такі райони, як Білогірський (частка безробітних у 2008 році від загальної кількості безробітних становила 4%), Городецький (2,8%), Летичівський (2,3%) та Ярмолинецький (1,9 %) райони.

До четвертої групи ввійшли Волочиський та Чемеровецький райони. У 2007 році у Волочиському та Чемеровецькому районах кількість безробітних не зменшується, що притаманно іншим районам, а навпаки зростає, що призводить до збільшення частки безробітних цих районів у загальній кількості безробітних регіону і досягає у першому відповідно 4,8% та у другому 4,7%. Проте темп росту даного показника у Волочиському районі у 2008 році значно перевищує темп росту у Чемеровецькому районі і становить 125% проти 108,3%

Виходячи з даної ситуації на ринку праці Хмельницького регіону, можна запропонувати наступні шляхи скорочення рівня безробіття та підвищення зайнятості:

1. Для зменшення як загальнодержавного відповідно і регіонального рівня безробіття потрібно проводити реформування трудового законодавства в сфері зайнятості з метою більш глибокої його адаптації і відповідності міжнародним нормам і принципам [4].

2. Сприяти підвищенню конкурентоспроможності робочої сили за рахунок підвищення рівня освіти по професіях, які користуються попитом на ринку праці, та перепрофілюванню трудових ресурсів, що є носіями менш перспективних знань і умінь щодо попиту на трудові ресурси.

3. Поглиблювати взаємодію регіональних підприємств і організацій з місцевими органами освіти: по-перше, для проведення моніторингу ринку праці, що виявляє попит на трудові ресурси у визначеній місцевості; по-друге, для залучення інвестицій у сферу освіти на розвиток матеріальної бази навчальних закладів, що підвищить рівень навчання професійним навичкам робочої сили; по-третє, для створення системи замовлення працівників підприємствами й організаціями, щоб знизити рівень безробіття в найбільш незахищеному сегменті ринку праці — молодіжному [3].

4. Розвивати більш тісну і плідну взаємодію між органами місцевого самоврядування та територіальними громадами для підвищення ефективності планування і регулювання регіональних сегментів ринку праці. Для цього необхідно надати більше прав і свобод органам місцевого самоврядування у вирішенні проблем і регулюванні місцевого ринку праці, підвищити їх відповідальність за розвиток інфраструктури ринку праці у створенні несприятливих умов для безробіття, бідності.

5. Сприяти розвитку дрібного і середнього бізнесу. Для цього необхідно: по-перше, удосконалити податкову систему, зробити її більш прозорою і менш корумпованою, що знизить податковий тягар на роботодавців і працівників та буде сприяти позитивній динаміці створення нових робочих місць; по-друге,

спростити порядок реєстрації фірм, звітності, зменшити збори, пов'язані з реєстрацією; по-третє, розвивати систему кредитування, надання грантів для суб'єктів підприємницької діяльності, проводити зниження відсоткових ставок по кредитах та розвивати і зробити більш доступною оренду обладнання у вигляді лізингу [3].

6. Знижувати диспропорції між пропозицією робочої сили і попитом на неї шляхом створення єдиної загальнодоступної бази даних. Вказане включає деталізовану інформацію: про можливості влаштування на роботу, заробітну плату по визначеній спеціальності як у короткотривалому, так і у довготривалому періоді відносно країни, регіону, міста; про учбові заклади, їх рейтинг, професіоналізм провідних викладачів, спектр послуг у вигляді запропонованих спеціальностей. Дана інформаційна база полегшить вибір найбільш придатної і перспективної профорієнтації, знизить ризик навчального закладу зменшить невідповідність попиту та пропозиції на ринку праці.

7. Детально проаналізувати діяльність кожного вищого навчального закладу стосовно запропонованих напрямів навчання, рівня професіоналізму викладачів, матеріально-технічної бази, рівня освіти випускників. На основі аналізу встановити доцільність існування кафедр вузів або взагалі деяких вузів, розробити рекомендації, що будуть сприяти якісній підготовці спеціалістів, а не кількісній, яка має місце у сьогоденній системі навчання. Акцентувати увагу керівництва на напрямах навчання найбільш перспективні у майбутньому, заборонити створення напрямів навчання, які не відповідають профілю вузів. Дані кроки зменшать випуск спеціалістів, які не користуються попитом на ринку праці, до необхідного рівня та надлишковий випуск взагалі, підвищать професійний рівень і мобільність випускників на ринку праці, а також будуть сприяти підвищенню якості профільної діяльності вузів.

Література

1. Праця у Хмельницькій області 2007: Стат. збірник / Державний комітет статистики України. – 2008. – 191с.
2. Основні показники з праці в економіці області за 2008 рік: Стат. Бюлетень / Державний комітет статистики Україна. – 2009. – 56 с.
3. Рябий Є. Проблеми, тенденції та шляхи зменшення безробіття в Україні // Економіка та держава. – 2006. – № 11. – С. 84-89.
4. Присяжнюк І, Системний підхід до вирішення дилеми зайнятості-безробіття в Україні з використанням Європейського досвіду // Вісник Хмельницького національного університету. – 2006. – № 5. – С. 75-78.

Надійшла 15.06.2009

УДК 331.101.3

А. А. ШИЯН, Л. О. НІКІФОРОВА
Вінницький національний технічний університет

ТЕОРЕТИКО-ІГРОВЕ МОДЕЛЮВАННЯ МЕТОДІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ МЕНЕДЖЕРІВ З ПРОДАЖ

Побудована теоретико-ігрова модель для опису процесу продажу як узгодження інтересів сторін (менеджера із продавця та покупця), яка дозволила отримати кількісні співвідношення для управління ефективністю діяльності менеджерів, включаючи виявлення вимог до тренінгів.

There has been built the theoretic-gaming model for describing the selling process as the sides interest concordance (a selling manager and a buyer), which allowed to get the quantitative interrelations for controlling the managers activity efficiency, including the revealing of the requirements for trainings.

Ключові слова: теоретико-ігрова модель, процес продажу, управління ефективністю діяльності менеджерів.

Вступ. Економічна криза вимагає оптимізації ведення бізнесу на мікрорівні – на рівні кожної окремої фірми. Основною проблемою, вирішення якої визначає успіх у веденні бізнесу, є сьогодні оптимізація процесу продаж.

Економіка України перед кризою розвивалася досить потужно, і тому вимоги до менеджерів із продаж бели не досить високими. По суті, ці вимоги так і залишилися практично незмінними з пори розпаду СРСР та закінчення епохи тотального дефіциту. Однак сьогодні, в умовах кризи, все більше на перший план виходить людський потенціал, носієм якого є окрема людина – передусім, це менеджер із продаж.

Сьогодні стрімко змінюються самі вимоги до менеджера із продаж: він стає, по суті, консультантом. Стосується це продаж як товарів споживання, так і товарів виробничого призначення. Покупець все більше усвідомлює свою залежність від продавця: велика кількість однорідних товарів, наявність специфічних особливостей їх виробництва чи споживання, наявність сервісного обслуговування тощо – все це покупцеві повинен пояснити саме продавець.